Konstitutionsutskottets betänkande 1986/87:6

om ändringar i radiolagen m. m. (prop. 1985/86:109)

KU
1986/87:6

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 1985/86:109 om ändringar i radiolagen m. m. samt de med anledning av propositionen väckta motionerna 1985/86:514 av Elving Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c), 1985/86:515 av Anders Björck m. fl. (m) och 1985/86:516 av Birgit Friggebo m. fl. (fp).

Utskottet har föreslagit en annan avgränsning än i propositionen av tillståndsplikten för trådsändningar. Gränsen sätts vid 100 bostäder. Ändringen berör radiolagen, kabellagen och radiotidningslagen. Propositionens lagförslag i övrigt har tillstyrkts, dock med den ändringen att de skall träda i kraft den 1 februari 1987. Två reservationer föreligger. Den ena (m och fp) gäller etableringsrätten på etermedieområdet, den andra (c) gäller gränsen för tillståndsplikt enligt radiolagen och kabellagen.

Propositionen

Hemställan

I propositionen föreslås att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i radiolagen (1966:755),
2. lag om ändring i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.,
3. lag om ändring i radioansvarighetslagen (1966:756),
4. lag om ändring i lagen (1978:487) om pliktexemplar av skrifter och ljud- och bildupptagningar,
5. lag om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag,
6. lag om ändring i lagen (1981:508) om radiotidningar,
7. lag om ändring i närradiolagen (1982:459),
8. lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar,
9. lag om ändring i lotterilagen (1982:1011).

Närmare om propositionen

I propositionen föreslås således ändringar i radiolagen, förordningen med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m. (biografförord-

ningen), lagen om lokala kabelsändningar (kabellagen) och lagen om radiotidningar (radiotidningslagen). Vidare föreslås följdändringar i ett flertal författningar, däribland lagen om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag, vilken senare författning därjämte förtydligas på en punkt. Propositionens lagförslag utgör bilaga till detta betänkande.

Förslagen i propositionen innebär i korthet följande.

För offentlig förevisning av biografilmer och — numera — även videogram råder krav på viss förhandsgranskning. Undantagna är dock filmer och videogram som trådsänds. Detta beror på radiolagens censurförbud (s. 18 f.). I denna situation kan den som visar videogram offentligt söka undgå förhandsgranskningen genom att hävda att han bedriver trådsändning (s. 23). Detta förhållande har föranlett att kravet på tillstånd för trådsändningar till andra lokaler än bostäder hittills har upprätthållits (s. 19).

I propositionen begränsas radiolagens censurförbud när det gäller trådsändningar för offentlig förevisning av filmer och videogram. I stället utvidgas — med tillämpning av en 1985 beslutad ändring av punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1976:871) om ändring i regeringsformen — biografförordningen till att gälla dessa sändningar (s. 26 f.). Härvid gäller dock vissa viktiga undantag. Censur är således utesluten om sändningen är en vidaresändning av en rundradiosändning eller av en sändning från en satellit i fast trafik. Vidare får censur inte förekomma vid egensändningar som också sker till bostäder med stöd av tillstånd enligt radiolagen eller i enlighet med bestämmelserna i kabellagen (s. 20 f. och s. 29 f.). I den senare lagen definieras begreppen vidaresändning och egensändning.

Som en följd av de angivna förslagen kan trådsändningar till andra lokaler än bostäder få bedrivas utan tillstånd (s. 23 och s. 25 f.). För sändningar till bostäder krävs för närvarande tillstånd om sändningen når fler än cirka 50 bostäder och är att anse som rundradiosändning. Det senare begreppet definieras i radiolagen. För att undanröja oklarheter i fråga om tillståndspliktens omfattning föreslås att begreppet rundradiosändning i radiolagen inte längre skall omfatta trådsändningar. Vidare föreslås 75 bostäder som gräns för tillståndsplikten (s. 27).

Slutligen ändras radiotidningslagen bl. a. så att begreppet radiotidning också i fortsättningen innefattar trådsänd överföring till synskadade av innehållet i dagstidningar (s. 33).

Motionerna

I *motion 1985/86:514 av Elving Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c)* yrkas

1. att riksdagen beslutar följande lydelse av 5 § andra stycket radiolagen:

För rätt att här i landet sända radioprogram i trådsändning krävs tillstånd av regeringen, om sändningen sker till bostäder och når fler än 250 bostäder.

2. att riksdagen beslutar om följande lydelse av 1 § lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar:

I denna lag finns föreskrifter om lokala trådsändningar av radioprogram som når fler än 250 bostäder (lokala kabelsändningar).

3. att riksdagen beslutar att med avslag på regeringens förslag i denna del upphäva 2 § i radiotidningslagen (1981:508),

4. att riksdagen beslutar om följande lydelse av i propositionen föreslagen ändring i radiotidningslagen 4 §:

3 §

1. Radiotidningarna skall helt eller delvis återge texten i förlagorna.

2. Sändning av annonsmaterial får endast ske om ljudet är förvrängt eller innehållet kodat.

3. Om en radiotidning inte återger all redaktionell text i en förlaga får högst hälften av sändningstiden vid ett tillfälle användas för annonsinformation.

4. Utöver material som förekommer i förlagorna får radiotidningarna endast innehålla uppgifter om hur materialet i sändningarna disponeras.

5. att riksdagen beslutar hos regeringen begära en utredning om vidgad tillgång till radiotidningar för handikappgrupper i enlighet med vad i motionen anförs.

I *motion 1985/86:515 av Anders Björck m. fl. (m)* yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om etableringsfrihet på medieområdet.

I *motion 1985/86:516 av Birgit Friggebo m. fl. (fp)* yrkas

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring av 5 § andra stycket i förslaget till lag om ändring av radiolagen som vi har föreslagit i motionen,

2. att riksdagen med ändring av lagen om lokala kabelsändningar beslutar att det skall bli fritt att bedriva kabelsändning i enlighet med vad vi i motionen anfört,

3. att riksdagen, därest yrkandena 1 och 2 ej vinner bifall, beslutar att den av regeringen föreslagna gränsen på 75 bostäder ändras till 100 bostäder.

Allmän bakgrund

Radiolagstiftningen

Radiolagen ligger till grund för den rättsliga regleringen av ljudradio- och TV-verksamheten i Sverige. Till lagen ansluter lagar om särskilda slag av sändningar. Det är bl. a. närradiolagen, radiotidningslagen och kabellagen. Nära samband med reglerna om olika slag av radiosändningar har de författningar som reglerar yttrandefriheten i ljudradio- och TV-program. Här märks i första hand radioansvarighetslagen. Vidare finns bl. a. lagen (1985:1057) om ansvarighet för lokala kabelsändningar.

Radiolagen kan i dag sägas ha två funktioner, nämligen dels att definiera ett antal grundläggande begrepp och bestämmelser för radio- och trådsändningar, dels att ange de grundläggande reglerna för allmänradions och allmäntelevisionens verksamhet.

I 1 § radiolagen definieras ett antal begrepp som ligger till grund för den rättsliga regleringen av den allmänna ljudradio- och TV-verksamheten.

Denna terminologi ligger också till grund för bestämmelserna i övriga lagar angående ljudradio- och TV-sändningar.

De aktuella begreppen är följande:

radiosändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilkas frekvenser är lägre än 3 000 gigahertz och vilka utbreder sig i rymden utan särskilt anordnad ledare,

trådsändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilka är bundna vid särskilt anordnad ledare,

rundradiosändning: radiosändning eller trådsändning som är avsedd att mottas direkt av allmänheten, om sändningen inte är avsedd endast för en sluten krets, vars medlemmar är förenade genom en påtaglig gemenskap av annat slag än ett gemensamt intresse att lyssna på eller se sändningen,

sändare: anordning för radiosändning (radiosändare) eller trådsändning (trådsändare),

mottagare: anordning för mottagning av radiosändning eller trådsändning,

radioprogram: radiosändnings eller trådsändnings innehåll, om detta består av annat än, utom angivande av namn eller källa, enkla meddelanden om tid, väderlek, nyheter e. d.

Enligt 5 § första stycket radiolagen bestämmer regeringen vilka företag (programföretag) som har rätt att sända radioprogram i rundradiosändning från sändare här i landet. Med stöd av denna regel har de fyra dotterbolagen inom Sveriges Radio-koncernen, dvs. Sveriges Television AB, Sveriges Riksradio AB, Sveriges Lokalradio AB och Sveriges Utbildningsradio AB, fått sändningsrätt. Dessa företag är alltså programföretag i radiolagens mening.

Från regeln att endast programföretag har sändningsrätt finns undantag som framgår av 5 § tredje—sjunde styckena i radiolagen. Där anges först att radioprogram i rundradiosändning som har upptagits trådlöst på centralantennanläggning utan särskilt tillstånd får sändas vidare till mottagare inom fastighet som är ansluten till anläggningen. Vidare hänvisas till närradiolagen, radiotidningslagen och kabellagen. Slutligen omnämns lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram. Lagstiftningen för de särskilda formerna av rundradio har alltså konstruerats som undantag från radiolagens bestämmelser i 5 § första stycket.

Närmare om sändningar i kabelnät

Satelliter kan användas för att överföra ljudradio- och TV-program till allmänheten på i princip två olika sätt. De i dag vanligaste satelliterna kallas ofta *kommunikationssatelliter* och används till s. k. fast trafik. Överföringar via sådana satelliter sker till bestämda mottagarstationer på jorden. Eftersom satelliterna har låg sändareffekt måste mottagarstationerna ha relativt avancerad och dyrbar antennutrustning. För programöverföring till allmänheten krävs därför i praktiken att varje mottagarstation betjänar ett antal hushåll som är anslutna genom ett kabelnät.

Det andra slaget av överföringar, rundradioöverföringarna, sker via s. k. *direktsändande satelliter* eller rundradiosatelliter. De har högre sändaref-

fekt än kommunikationssatelliterna och sänder ut en signal som täcker ett mindre område på jordytan. Inom detta område är det möjligt för enskilda hushåll att ta emot satellitsignalen med hjälp av förhållandevis enkel och billig antennutrustning.

De regler som för närvarande gäller för vidaresändningar i kabelnät skiljer sig åt beroende på vilket slag av satellitöverföringar det är fråga om. Signalen från en *direktsändande satellit* är avsedd att tas emot direkt av allmänheten och betraktas därför som en rundradiosändning. Om en sådan signal tas emot trådlöst på en centralantennanläggning får den enligt 5 § tredje stycket radiolagen sändas vidare i anläggningen utan särskilt tillstånd. Signalen från en *kommunikationssatellit* till mottagarstationen på jorden är däremot inte avsedd att tas emot direkt av allmänheten. Den är alltså inte att anse som en rundradiosändning enligt radiolagen. Vidaresändning i ett kabelnät till allmänheten av en sådan satellitsignal omfattas inte av undantaget i 5 § tredje stycket radiolagen utan kräver tillstånd. Regler för sådan vidaresändning finns i kabellagen.

Radiolagens bestämmelser och dess innebörd vad gäller satellitsändningar bör ses mot bakgrund av att lagen härrör från tiden innan satellittekniken togs i anspråk för att överföra ljudradio- och TV-program till allmänheten. Genom kabellagen kom den olikartade regleringen av satellitsändningar att bestå. Medan vidaresändningar i kabelnät av program från *kommunikationssatelliter* kräver tillstånd får vidaresändningar av program från *direktsändande satelliter* således bedrivas fritt.

Kabellagen gäller trådsändningar av radioprogram i lokala rundradiosändningar. I kabellagen förstås med radiosändning, trådsändning, rundradiosändning och radioprogram detsamma som i radiolagen. Vidare förstås i kabellagen med

kabelnät: anläggning för lokala kabelsändningar,

kanal: det genom frekvensangivelse eller på annat därmed jämförligt sätt särskilt bestämda utrymme i ett kabelnät som behövs för sändning av radioprogram,

programkanal: det samlade utbud av radioprogram som under en gemensam beteckning sänds i en kanal,

vidaresändning: samtidig och oförändrad återutsändning av en sändning,

satellitsändning: vidaresändning av programkanaler från satelliter i fast trafik,

egensändning: sändning av annat slag än vidaresändning.

Tillstånd till lokala kabelsändningar meddelas av kabelnämnden. Enligt 4 § kabellagen behövs — som nämnts — inte tillstånd för vidaresändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen. Därutöver är sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än cirka femtio bostäder undantagna från kravet på tillstånd.

Ansvarighetsfrågor

Enligt 6 § radiolagen skall ett programföretags rätt utövas opartiskt och sakligt. För granskning av radioprogram som förekommit i rundradiosänd-

ning finns en radionämnd (7 § radiolagen). Av 8 § radiolagen följer ett s. k. censurförbud. Därmed förstås att en myndighet eller annat allmänt organ inte i förväg får granska eller föreskriva förhandsgranskning av ett radioprogram. Det är inte heller tillåtet att förbjuda en radiosändning eller trådsändning på grund av dess innehåll. I radioansvarighetslagen meddelas närmare bestämmelser om yttrandefriheten i radioprogram som svenskt programföretag sänder med stöd av 5 § första stycket radiolagen.

I 19 § kabellagen anges att 6 och 7 §§ radiolagen inte gäller för lokala kabelsändningar. Regleringen av ingripanden mot fortsatt sändning m. m. fick sin slutliga utformning vid riksdagens behandling av radio- och TV-sändningar i kabelnät (prop. 1984/85:199 och 208, KU 1984/85:37 och 1985/86:7, rskr. 1984/85:398 och 1985/86:74). Bestämmelserna om återkallelse av tillstånd m. m. som tar sikte på programmens innehåll — frånsett kommersiell reklam — har tagits in i den särskilda lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Reglerna innebär bl. a. att ingripanden mot fortsatt sändning kan göras när program innehållit våldsskildringar och pornografiska framställningar samt innefattat hets mot folkgrupp. Frågan om ingripanden skall prövas av allmän domstol med jury efter framställning från justitiekanslern enligt samma principer som i yttrandefrihetsmål. Övriga regler om återkallelse av tillstånd m. m. finns i kabellagen.

Pågående utredning m. m.

Under senare år har flera utredningar lagt fram förslag inom det radiorättsliga området, senast massmediekommittén. Dess förslag låg till grund för regeringens förslag om radio- och TV-sändningar i kabelnät. Våren 1985 tillsattes radiolagsutredningen (U 1985:5). Den skall företa en översyn av den radiorättsliga lagstiftningen i systematiskt, terminologiskt och lagtekniskt hänseende. Syftet är bl. a. att uppnå större klarhet och överskådlighet. Lagstiftningen skall vidare anpassas till den kommande utvecklingen på medieområdet. Utredningen fick vidare i uppdrag att med förtur behandla gränsdragningen mellan tillståndspliktiga och icke tillståndspliktiga trådsändningar. De nu framlagda förslagen bygger på radiolagsutredningens delbetänkande (Ds U 1985:12) Kabelsändningarna och videocensuren.

I detta sammanhang bör också erinras om vad som uttalades när riksdagen behandlade reglerna om ansvarighet för lokala kabelsändningar (KU 1985/86:7, rskr. 74). Därvid anfördes att regleringen får ses som en tillfällig lösning i avvaktan på att beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag — betänkandet Värna yttrandefriheten, SOU 1983:70) — avslutats.

Utskottet

Flera motionsyrkanden gäller det rådande kravet på tillstånd för rundradiosändning. I ett avsnitt behandlas motionerna 1985/86:515 samt 1985/86:516, yrkandena 1 och 2 om etableringsrätten. Gränsen i radiolagen och kabellagen för en tillståndsplikt tas upp i ett avsnitt för sig. Där behandlas motion 1985/86:516 yrkande 3 samt motion 1985/86:514 yrkandena 1 och 2. De i den senare motionen framställda yrkandena 3—5 gäller radiotidningar. Dessa frågor behandlas i ett särskilt avsnitt.

I motion 1985/86:515 av Anders Björck m. fl. (m) framhålls att en friare etableringsrätt bör råda inom etermedieområdet. Etableringsfriheten skall enligt motionärerna i princip få inskränkas endast på grund av teknikens begränsningar. Detta skulle bl. a möjliggöra en fristående, reklamfinansierad TV 3, vitalare närradioverksamhet och ett bättre utbud av svenska kabelsända program. Motionärerna hänvisar till motion 1985/86:350 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) angående Sveriges Radio 1986—1992. Där yrkades bl. a. att riksdagen hos regeringen anhåller om skyndsamt förslag till lagändringar syftande till etableringsfrihet på medieområdet.

Yrkandena 1 och 2 i motion 1985/86:516 av Birgit Friggebo m. fl. (fp) ansluter till motion 1984/85:3192 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) med anledning av proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät. Utgångspunkten är att det i allt väsentligt skall gälla samma ordning för kabelsändningar som för det tryckta ordet. Rätten att sända i kabel bör vara fri, dock skall sändningsbevis föreligga. Ett tillägg till 5 § andra stycket radiolagen bör därför göras med följande lydelse: Vad här har stadgats gäller inte kabelsändningar enligt lagen om lokala kabelsändningar.

Frågan om etableringsfrihet på radio- och TV-området har diskuterats ingående i olika sammanhang under senare år. Med anledning av bl. a. motion 1984/85:3192 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) uttalade riksdagen att ett koncessionssystem för lokala kabelsändningar kan godtas (KU 1984/85:37 s. 13, rskr. 398). Därvid slogs visserligen fast att yttrandefrihet, efter mönster av tryckfrihetsförordningen, i princip bör råda även för trådsändningar. I överensstämmelse med vad yttrandefrihetsutredningen kommit fram till måste emellertid vissa begränsningar av i huvudsak ordningskaraktär göras. Vidare kan vissa praktiska arrangemang behövas för att ordna sändningstider, undvika kollisioner och lösa eventuella köproblem. Dessutom bör allmänhetens möjligheter att utnyttja Sveriges Radios "public service"-funktion säkerställas. Utskottet anförde vidare att ett koncessionssystem även tillgodoser behovet av att kunna ställa upp villkor för sändningsrätt i syfte att skapa garantier för att Sveriges Radios sändningar och egensändningar når ut till alla som är anslutna till kabelnäten. Riksdagen har senast i samband med behandlingen av proposition 1985/86:99 om Sveriges Radios verksamhet tagit ställning i fråga om fri etableringsrätt på radio- och TV-området (KU 1985/86:14 y, KrU 1985/86:21, rskr. 343). Därvid avslogs bl. a. motion 1985/86:350 av Ulf Adelsohn m. fl. (m). Kulturutskottet anslöt sig till de bedömningar konstitutionsutskottet gjort i sitt yttrande. Där avstyrktes motionsyrkanden om fri etableringsrätt för etermedier under hänvisning till att yttrandefrihetsutredningen i sitt slutbetänkande behandlat frågan om etableringsfrihet ingående, att denna fråga ingår i det beredningsarbete som för närvarande pågår inom justitiedepartementet rörande yttrandefrihetsfrågorna och att förslag till riksdagen beträffande dessa väntas under den nuvarande mandatperioden.

Utskottet har således tidigare haft att ta ställning till yrkanden som syftar till ändringar i den ordning som gäller för etablering på etermedieområdet, senast vid det förra riksmötet. Mot bakgrund särskilt av att frågan om etableringsfrihet kommer att tas upp i den till årsskiftet aviserade propositio-

nen om förstärkt grundlagsskydd för yttrandefriheten, finner utskottet inte anledning att i detta sammanhang överväga förändringar på sätt motionärerna förordat. På grund härav avstyrks motionerna 515 samt 516, yrkandena 1 och 2.

Gräns i visst fall för tillståndsplikten

Motion 1985/86:514 av Elving Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c), yrkandena 1 och 2, samt motion 1985/86:516 av Birgit Friggebo m. fl. (fp), yrkande 3, gäller den gräns, räknat i antalet bostäder, vid vilken tillståndsplikt skall inträda enligt radiolagen och kabellagen.

I proposition 1984/85:199 föreslogs, i enlighet med vad massmediekommittén angett (SOU 1984:65, Via satellit och kabel), att sändningar som inte kan tas emot i fler än 50 bostäder skulle undantas från tillståndsplikt. Vid riksdagsbehandlingen (KU 1984/85:37, rskr. 398) förelåg en motion av företrädare för centerpartiet, vari gränsen föreslogs bli satt vid 250 bostäder. Utskottet erinrade i sitt av riksdagen godtagna betänkande om att i uppdraget till den särskilde utredare som skulle göra en översyn av den radiorättsliga lagstiftningen även ingick att överväga hur gränsen mellan tillståndspliktiga och icke tillståndspliktiga trådsändningar lämpligen bör dras. Med hänsyn bl. a. härtill ansåg sig utskottet inte böra föreslå en ändring av lagförslaget i denna del. I fråga om den föreslagna gränsen om 50 bostäder ansåg utskottet att detta antal bör ses som en allmän riktlinje vid tillståndsprövningen och att kabelnämnden, om så är befogat, bör tillämpa bestämmelsen flexibelt. Vad utskottet anfört på denna punkt föranledde en justering i lydelsen av 4 § kabellagen. Där stadgas för närvarande att tillstånd inte krävs för nu aktuella sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än cirka femtio bostäder.

Den särskilde utredaren kom fram till att gränsen borde sättas vid 100 bostäder (Radiolagsutredningens delbetänkande, Ds U 1985:12). I den nu föreliggande propositionen (s. 27) anför det föredragande statsrådet att han, liksom utredningen, anser att trådsändningarna bör avföras från begreppet rundradiosändning i radiolagen och att tillståndsplikten när det gäller trådsändningar till bostäder bör vara knuten enbart till att sändningarna når ett visst lägsta antal bostäder. Därefter betonas att dagens gräns inte bara representeras av uttrycket "cirka femtio bostäder". Begreppet rundradiosändning måste också uppmärksammas. Vid bedömningen av om en trådsändning är en rundradiosändning måste man beakta inte bara antalet bostäder utan också graden av samhörighet mellan de boende. Man får därför, anförs det vidare, räkna med att många sändningar i mindre kabelnät faller utanför gällande tillståndsplikt medan andra inte gör det. Vid en övergång till en fast och entydig gräns kommer med nödvändighet vissa i dag tillståndspliktiga sändningar att bli fria medan andra som i dag inte kräver tillstånd kommer att göra det. Enligt det föredragande statsrådets mening är 75 bostäder en lämpligt avvägd gräns för tillståndsplikten. Slutligen framhålls att genom att tillståndsplikten avgränsas på detta sätt torde det inte kunna uppkomma några egentliga svårigheter att ange vilka sändningar som kräver tillstånd.

I motion 514 (c) framhålls bl. a. att geografiska, ekonomiska och sociala begränsningar leder till ojämlika möjligheter för ett lika och fritt utbud av information m. m. Det är en av samhällets huvuduppgifter att så långt möjligt sträva efter att undanröja dessa ojämlikheter. Lagar och författningar som reglerar medieområdet måste därför utformas så att ett sådant arbete underlättas. Lagstiftningen måste samtidigt präglas av klarhet och stringens. Enligt motionärernas mening är det angeläget såväl att en lokal bevakning kan komma alla invånare i ett geografiskt område till del som att allmän TV och radio når alla i landet. Mot bakgrund av att lokala nät inte under överskådlig tid avses byggas ut så att alla människor kan ta emot sändningarna i sina hem är det olyckligt att möjligheterna till tillståndsfri trådsändning av radioprogram begränsas till 75 bostäder. Skälen för denna begränsning är inte tillfredsställande motiverade. Motionärerna anför slutligen att gränsen för tillståndsgivning bör sättas så att möjligheterna att söka egna lokala tekniska lösningar för mottagning underlättas. I mindre hyresgästsammanslutningar och bostadsrättsföreningar liksom små tätorter och landsbygdsbyar med upp till 250 bostäder bör människorna få möjligheter att tillsammans lösa mottagningsfrågorna utan krav på tillstånd för sändningen.

I motion 516, yrkande 3 (fp) föreslås — om inte yrkandena 1 och 2 vinner bifall — att gränsen för tillståndsplikten sätts vid 100 bostäder såsom radiolagsutredningen förordade. Detta tal motiverades med vad som enligt praxis kommit att betraktas som fri mottagarkrets. Enligt motionärerna tycks det främsta skälet till varför propositionen i stället förordar en gräns på 75 bostäder vara att en alltför stor frizon skulle kunna leda till att kostnaderna för kabelnämndens verksamhet slås ut på färre tillståndshavare och därmed färre boende.

Lagen (1985:1061) om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar föreskriver att den som fått tillstånd till satellitsändningar enligt kabellagen skall betala en avgift till staten. För varje påbörjat kalenderhalvår skall tillståndshavaren betala 10 kr. för varje bostad som kan nås av sändningarna. Avgifter under 500 kr. tas dock inte ut. Avgiften betalas till kabelnämnden och har till syfte att finansiera kostnaderna för nämndens verksamhet. Dessa kostnader avser dels nämndens förvaltning, dels stöd till lokal programverksamhet (prop. 1985/86:22, KrU 11, rskr. 75).

Vid beredningen av ärendet har en utfrågning ägt rum inför utskottet med kabelnämndens ordförande, regeringsrådet Björn Sjöberg, och med nämndens kanslichef Thomas Rönström. I samband därmed har lämnats upplysningar främst om nämndens arbete med tillståndsansökningar enligt kabellagen.

När tillståndspliktens avgränsning var aktuell (KU 1984/85:37) lade utskottet, under hänvisning till den då pågående utredningen som ligger till grund för det nu aktuella förslaget, gränsen vid cirka 50 bostäder. En ny avgränsning beror inte minst av den föreslagna inskränkningen av begreppet rundradiosändning. Utskottet har inte någon erinran mot förslaget i den delen. Det är enligt utskottets mening angeläget att tillståndsplikten bestäms på ett otvetydigt sätt. Propositionens nyss berörda förslag tillgodoser det intresset. Det är därnäst fråga om att lägga fast gränsen för tillståndsplikten. Därvidlag finns enligt utskottets mening anledning att ta hänsyn till

såväl de nuvarande kabelnäten och deras storlek som utvecklingen på området.

I oktober 1986 fanns kabel-TV i drygt 200 000 hushåll i Sverige, vilket är en fördubbling sedan det senaste årsskiftet. Kabel-TV förekommer främst i tätorterna, inte mindre än två tredjedelar av de anslutna hushållen finns i tio stora kommuner. Bland nätinnehavarna dominerar televerket som har 131 tillstånd. De omfattar drygt tre fjärdedelar av antalet anslutna bostäder. De övriga näten står bostadsföretag, privata kabel-TV-bolag, bostadsrättsföreningar, samfälligheter och enskilda fastighetsägare för. Kabelnämnden har i oktober 1986 meddelat 191 tillstånd till satellitsändningar, fördelade på 138 kommuner. Tillstånd till egensändningar har lämnats i nio fall. Televerkets tillstånd avser en tätort eller en hel kommun, således ett stort antal bostäder. Även de övriga tillstånden för satellitsändningar till bostäder gäller i regel ett stort antal bostäder. Endast två tillstånd avser färre än 100 bostäder. I intervallet 100—250 bostäder finns femton tillstånd.

Utskottet vill framhålla att tekniken inom området är stadd i snabb utveckling. Här kan som exempel nämnas möjligheten av överföringar via direktsändande satelliter, vilket faller utanför kabellagen. Det bör vidare erinras om att radiolagsutredningen har att se över hela den radiorättsliga lagstiftningen under beaktande av bl. a. utvecklingen på medieområdet. Med tillståndskravet för kabelsändningar följer att samråd skall ske med dem som berörs av sändningarna samt att kommunen skall avge ett yttrande innan ansökan prövas. Vidare har innehavaren av ett tillståndspliktigt nät bl. a. skyldighet att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal för lokalt kabelsändarföretags egensändningar. Tillståndsfrågan prövas som nämnts av kabelnämnden. Till dess uppgifter hör också att utöva tillsyn och att följa utvecklingen på kabel-TV-området. Enligt utskottet bör gränsen för tillståndsplikten inte sättas så högt som vid 250 bostäder, vilket föreslås i motion 514. Utredningen i ärendet har gett vid handen att de nät för vilka tillstånd beviljats endast undantagsvis omfattar färre än 100 bostäder. Enligt utskottets mening föreligger mot bakgrund av det anförda inte anledning att ha en lägre gräns för tillståndsplikten än 100 bostäder. Utskottet föreslår därför, med avstyrkan av yrkandena 1 och 2 i motion 514, med tillstyrkan av yrkande 3 i motion 516 samt med ändring av lagförslagen i dessa delar, att gränsen för tillståndsplikten enligt radiolagen och kabellagen sätts vid 100 bostäder.

Radiotidningslagen

Sedan 1981 finns en lagstiftning om spridning av innehållet i dagstidningar till synskadade genom rundradiosändning. Termen för detta är numera radiotidning. Spridning kan ske genom att tidningen läses upp eller genom datoriserad vidarebefordring. I båda fallen sker sändningen via FM-nätet nattetid och en speciell mottagarutrustning behövs. Enligt radiotidningslagen får en radiotidning inte sändas utan tillstånd. Som tidigare har berörts utgör regleringen i radiotidningslagen ett av undantagen från bestämmelsen i 5 § första stycket radiolagen om att endast de företag som regeringen bestämmer (programföretag) har sändningsrätt.

I motion 1985/86:514 av Elving Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c), yrkandena 3 och 4, begärs sådana ändringar i radiotidningslagen att radiotidningar för synskadade jämställs med tidningar för seende på så sätt att det nuvarande kravet på tillstånd för att sända en radiotidning avskaffas. I anslutning därtill begär motionärerna — yrkande 5 — en utredning om vidgad tillgång till radiotidningar för handikappgrupper. De anför att, utöver synskadade, t. ex. personer med grava läs- och skrivsvårigheter inte kan tillgodogöra sig information via en daglig tidning. En utredning behövs därför i syfte att vidga kretsen av människor som kan få tillgång till radiotidningar.

Efter viss inledande försöksverksamhet med distribution av innehållet i dagstidningar till synskadade fick en särskild kommitté (taltidningskommittén) 1982 till uppgift dels att bedriva utrednings- och utvecklingsarbete, dels att pröva statsbidragsfrågor beträffande talutgåvor av dagspress (prop. 1981/82:129, KU 31, rskr. 409). Med taltidning förstods tidningsinnehåll som spelades in på kassetter eller sändes via radio. Riktlinjerna för kommitténs verksamhet har omprövats. Bl. a. fick kommittén tilläggsdirektiv (1983:67). Därvid vidgades uppdraget att även gälla förutsättningarna för nyhetsförmedling till utvecklingsstörda. Kommittén har avgett betänkanden rörande bl. a. nyhetsförmedling till begåvningshandikappade (Ds U 1985:7) och lättförståelig nyhetsinformation — en mediediskussion (Ds U 1986:6) samt en rapport om radiotidningar i praktiken (Ds U 1986:7). Utredningen beräknas avge sitt slutbetänkande i maj 1987.

Redan i proposition 1981/82:129 uttalades att taltidningar kan vara av värde för andra handikappade än synskadade, men att de senare är den största målgruppen för taltidningar. Med anledning av taltidningskommitténs tilläggsuppdrag startade kommittén en försöksverksamhet med att ge ut en lättläst nyhetstidning. Sedan oktober 1984 ges publikationen 8 SIDOR ut, numera varje vecka. Den förekommer såväl i tryckt form som intalad på band. Utgivningen finansieras huvudsakligen med medel från allmänna arvsfonden. Den primära målgruppen är 60 000—65 000 lätt eller måttligt begåvningshandikappade. Därtill kommer personer med olika läshandikapp samt att många institutioner kan använda tidningen. I proposition 1985/86:175 om nyhetsförmedling till begåvningshandikappade föreslogs att verksamheten med en särskild nyhetstidning för denna grupp skall fortsätta genom en stiftelses försorg. Förslaget har antagits av riksdagen (KU 1986/87:4, rskr. 4). I detta sammanhang kan också erinras om att handikappfrågor berörts i kulturutskottets av riksdagen godtagna betänkande med anledning av proposition 1985/86:99 om Sveriges Radio 1986—1992 (KrU 1985/86:21 s. 29 ff., rskr. 343). I propositionen anförs att programbolagen inom Sveriges Radio-koncernen, i avtalen för nästa avtalsperiod, såsom hittills, bör förpliktas att ta särskild hänsyn till olika grupper av handikappade. Vidare bör moderbolaget få ett samordningsansvar beträffande programverksamheten om och för dessa grupper. Bolaget skall även i samband med de årliga anslagsframställningarna redovisa en plan för insatser inom handikappområdet. Utskottet anslöt sig till dessa uttalanden. Därutöver hade utskottet inhämtat att taltidningskommittén, delvis i kontakt med programföretagen, utreder frågan om programservice, i första hand nyhetsservice, till begåvningshandikappade.

Utskottet har tidigare uttalat (KU 1986/87:4) att synskadades och andra handikappades tillgång till information är en angelägen fråga. Den tekniska utvecklingen kan bidra till att förbättra förhållandena. Samtidigt måste det betonas att de handikappades informationsbehov inte bör föranleda särlösningar annat än när andra lösningar inte står till buds. Den lättlästa nyhetstidningen 8 SIDOR, som även finns på band, är ett sätt att sprida information till olika handikappgrupper. Vad angår den i motion 514, yrkandena 3 och 4 väckta frågan om förutsättningarna för att sända radiotidningar finner utskottet inte anledning att, i avvaktan på det utrednings- och lagstiftningsarbete som pågår på radiorättens och yttrandefrihetens områden, göra annan ändring i det framlagda förslaget än att gränsen för tillståndsplikten bestäms till 100 bostäder. Yrkandena 3 och 4 i motion 514 avstyrks således. Beträffande yrkande 5 i motion 514 om en utredning om vidgad tillgång till radiotidningar konstaterar utskottet att taltidningskommittén, som utreder radiotidningsfrågor, beräknas avge ett slutbetänkande 1987. Mot denna bakgrund är enligt utskottets mening inte något riksdagens initiativ för närvarande påkallat med anledning av motionsyrkandet, som med det anförda får anses vara besvarat.

Övrigt

I propositionen läggs nio lagförslag fram. Förslagen om ändring i radiolagen, kabellagen och radiotidningslagen av gränsen för tillståndsplikt har berörts i det föregående. Lagförslagen i övrigt tillstyrks, dock med den ändring att lagarna skall träda i kraft den 1 februari 1987.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *etableringsrätten*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:515 samt 1985/86:516, yrkandena 1 och 2,

2. beträffande *tillstånd att sända radiotidningar*

att riksdagen avslår motion 1985/86:514, yrkandena 3 och 4,

3. beträffande *vidgad tillgång till radiotidningar*

att riksdagen förklarar motion 1985/86:514, yrkande 5 besvarad med vad utskottet anfört,

4. beträffande *propositionens förslag till lag om ändring i radiolagen (1966:755)*

att riksdagen, med bifall till motion 1985/86:516, yrkande 3 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1985/86:514, yrkande 1 antar de i propositionen framlagda lagförslagen, dock med den ändring *dels* att i 5 § andra stycket i stället för 75 bostäder skall stå 100 bostäder, *dels* att lagen skall träda i kraft den 1 februari 1987,

5. beträffande *propositionens förslag till lag om ändring i lagen (1981:508) om radiotidningar*

att riksdagen antar de i propositionen framlagda lagförslagen, dock med den ändring *dels* att i 2 § i stället för 75 bostäder skall stå 100 bostäder, *dels* att lagen skall träda i kraft den 1 februari 1987,

6. beträffande *propositionens förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar*
att riksdagen, med bifall till motion 1985/86:516, yrkande 3 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1985/86:514, yrkande 2 antar de i propositionen framlagda lagförslagen, dock med den ändring *dels* att i 1 § i stället för 75 bostäder skall stå 100 bostäder, *dels* att lagen skall träda i kraft den 1 februari 1987,

7. beträffande *propositionens lagförslag i övrigt*
att riksdagen antar förslagen till

a) lag om ändring i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.,

b) lag om ändring i radioansvarighetslagen (1966:756),

c) lag om ändring i lagen (1978:487) om pliktexemplar av skrifter och ljud- och bildupptagningar,

d) lag om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag,

e) lag om ändring i närradiolagen (1982:459),

f) lag om ändring i lotterilagen (1982:1011),

dock med den ändring att lagarna skall träda i kraft den 1 februari 1987.

Stockholm den 20 november 1986

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kurt Ove Johansson (s), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Börje Stensson (fp), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Ingela Mårtensson (fp) och Bo Hammar (vpk).

Reservationer

1. Etableringsrätten (mom. 1)

Anders Björck (m), Hans Nyhage (m), Börje Stensson (fp), Gunnar Biörck i Värmdö (m) och Ingela Mårtensson (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet har" och på s. 8 slutar med "yrkandena 1 och 2" bort ha följande lydelse:

I såväl motion 515 som motion 516, yrkandena 1 och 2, förordas en i princip fri etableringsrätt för sändningar i kabelnät. Inskränkningar bör endast få ske med hänsyn till teknikens begränsningar. Enligt motion 516 bör det för satellitsändningar och egensändningar i kabelnät bara krävas ett sändningsbevis motsvarande utgivningsbevis för periodisk tidskrift.

Utskottet anser, i likhet med motionärerna, att de krav som råder för att få sändningstillstånd är omotiverade. Radiolagen och kabellagen bör därför ändras på sätt motionärerna föreslagit. Det bör ankomma på regeringen att lägga fram erforderliga förslag. Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under mom. 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *etableringsrätten*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:515 samt 1985/86:516, yrkandena 1 och 2, ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

2. Propositionens förslag till lag om ändring i radiolagen (1966:755) och lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar (mom. 4 och 6)

Bertil Fiskesjö och Bengt Kindbom (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "100 bostäder" bort ha följande lydelse:

I motion 1985/86:514, yrkandena 1 och 2 begärs ändring av propositionens lagförslag vad gäller den i 5 § andra stycket radiolagen och 1 § kabellagen angivna gränsen för tillståndsplikten till 250 bostäder. I motion 1985/86:516, yrkande 3, begärs att gränsen skall sättas vid 100 bostäder.

Utskottet finner det vara angeläget att lokal bevakning kan komma alla invånare i ett geografiskt område till del. Lokal TV- och radioproduktion kommer med all sannolikhet att vidaresändas bl. a. med lokala kabel- och trådnät. Redan i dag står det klart att sådana lokala nät inte under överskådlig tid avses byggas ut så att alla människor kan ta emot sändningarna i sina hem. Mot den bakgrunden bör enligt utskottets mening möjligheterna till tillståndsfri trådsändning av radioprogram inte begränsas till 75 eller 100 bostäder. Det är viktigt att samhället underlättar för människor i alla delar av landet att få tillgång till ny teknik och därmed lika information. Gränsen för tillståndsgivning bör därför enligt utskottet sättas så att möjligheterna att söka egna lokala tekniska lösningar för mottagning underlättas. I mindre hyresgästsammanslutningar och bostadsrättsföreningar liksom små tätorter och landsbygdsbyar med upp till 250 bostäder bör människorna få möjligheter att tillsammans och under eget ansvar lösa mottagningsfrågorna utan krav på tillstånd. Utskottet föreslår, med bifall till motion 1985/86:514, yrkandena 1 och 2, med avstyrkan av motion 1985/86:516, yrkande 3 samt med ändring av lagförslagen i dessa delar, att gränsen för tillståndsplikten enligt radiolagen och kabellagen sätts vid 250 bostäder.

dels att utskottets hemställan under mom. 4 och 6 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *propositionens förslag till lag om ändring i radiolagen (1966:755)*

att riksdagen, med bifall till motion 1985/86:514, yrkande 1 och med avslag på motion 1985/86:516, yrkande 3 i ifrågavarande del antar de i propositionen framlagda lagförslagen, dock med den ändring *dels*

att i 5 § andra stycket i stället för 75 bostäder skall stå 250 bostäder, *dels* att lagen skall träda i kraft den 1 februari 1987,

6. beträffande *propositionens förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar*

att riksdagen, med bifall till motion 1985/86:514, yrkande 2 och med avslag på motion 1985/86:516, yrkande 3 i ifrågavarande del antar de i propositionen framlagda lagförslagen, dock med den ändring *dels* att i 1 § i stället för 75 bostäder skall stå 250 bostäder, *dels* att lagen skall träda i kraft den 1 februari 1987.

1 Förslag till

Lag om ändring i radiolagen (1966: 755)

Härigenom föreskrivs i fråga om radiolagen (1966: 755)[1]

dels att 1, 5–8 och 10 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
I denna lag förstås med	I denna lag förstås med
radiosändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilkas frekvenser *äro* lägre än 3 000 gigahertz och vilka *utbreda* sig i rymden utan särskilt anordnad ledare,	radiosändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilkas frekvenser *är* lägre än 3 000 gigahertz och vilka *utbreder* sig i rymden utan särskilt anordnad ledare,
trådsändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilka *äro* bundna vid särskilt anordnad ledare,	rundradiosändning: radiosändning som är avsedd att *tas emot* direkt av allmänheten, om sändningen *inte* är avsedd endast för en sluten krets, vars medlemmar *är* förenade genom en påtaglig gemenskap av annat slag än ett gemensamt intresse att lyssna på eller se sändningen,
rundradiosändning: radiosändning *eller trådsändning* som är avsedd att *mottagas* direkt av allmänheten, om sändningen *icke* är avsedd endast för en sluten krets, vars medlemmar *äro* förenade genom en påtaglig gemenskap av annat slag än ett gemensamt intresse att lyssna på eller se sändningen,	trådsändning: ljud, bild eller annat meddelande som sänds med hjälp av elektromagnetiska vågor vilka *är* bundna vid särskilt anordnad ledare,

sändare: anordning för radiosändning (radiosändare) eller trådsändning (trådsändare),

mottagare: anordning för mottagning av radiosändning eller trådsändning,

radioprogram: radiosändnings eller trådsändnings innehåll, om detta består av annat än, utom angivande av namn eller källa, enkla meddelanden om tid, väderlek, nyheter eller dylikt.

5 §[2]	
De företag som regeringen bestämmer (programföretag) ha rätt	*För rätt att här i landet* sända radioprogram i rundradiosändning

[1] Lagen omtryckt 1972: 240.
[2] Senaste lydelse 1986: 2.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
att sända radioprogram i rundradiosändning *från sändare här i landet.*	*krävs tillstånd av regeringen.*
	För rätt att här i landet sända radioprogram i trådsändning krävs tillstånd av regeringen, om sändningen sker till bostäder och når fler än 75 bostäder.
Varje *programföretag* avgör *ensamt vilka radioprogram som skola* förekomma i *rundradiosändning* som företaget anordnar. Härvid skall programföretaget *iakttaga* bestämmelserna i 6 § och 7 § andra stycket.	Varje *innehavare av tillstånd enligt första eller andra stycket (programföretag)* avgör *ensam vad som skall* förekomma i *sändning* som företaget anordnar *med stöd av tillståndet.* Härvid skall programföretaget *iaktta* bestämmelserna i 6 § och 7 § andra stycket.
	5 a §
Radioprogram i rundradiosändning som har *upptagits trådlöst på* centralantennanläggning får utan särskilt tillstånd sändas vidare till mottagare inom fastighet som är ansluten till anläggningen.	Radioprogram i rundradiosändning som har *tagits emot i* centralantennanläggning får utan särskilt tillstånd sändas vidare till mottagare inom fastighet som är ansluten till anläggningen.
Om rätt att sända ljudradioprogram i vissa lokala rundradiosändningar *från radiosändare* finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).	Om rätt att sända ljudradioprogram i vissa lokala rundradiosändningar finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).
Om rätt att sända radiotidningar finns föreskrifter i lagen (1981: 508) om radiotidningar.	
Om rätt att sända *program i lokala rundradiosändningar från trådsändare* finns särskilda föreskrifter i lagen (1985: 677) om lokala kabelsändningar.	Om rätt att sända *radioprogram i lokala trådsändningar till bostäder* finns särskilda föreskrifter i lagen (1985: 677) om lokala kabelsändningar.
Om rätt att från radiosändare sända vidare televisionsprogram i radio- eller trådsändning från Finland finns särskilda föreskrifter i lagen (1986: 3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram.	
	6 §[3]
Programföretags rätt *enligt 5 § första och andra styckena* skall utövas opartiskt och sakligt. Därvid skall beaktas att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i *rundradion.*	Programföretags rätt *på grund av tillstånd enligt 5 § första eller andra stycket* skall utövas opartiskt och sakligt. Därvid skall beaktas att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i *ljudradion och televisionen.*
Programföretag skall i programverksamheten hävda det demokratiska statsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.	

[3] Senaste lydelse 1978: 476.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
För programföretag skall i övrigt gälla vad som *föreskrives* i avtal mellan regeringen och företaget. I sådant avtal får som villkor för rätt att sända radioprogram *enligt 5 § första stycket intagas*	För programföretag skall i övrigt gälla vad som *föreskrivs* i avtal mellan regeringen och företaget. I sådant avtal får som villkor för rätt att sända radioprogram *på grund av tillstånd enligt 5 § första eller andra stycket tas in*

1. föreskrift om skyldighet att sända beriktigande och genmäle,
2. föreskrift till skydd för enskilds privatliv,
3. föreskrift om förbud mot kommersiell reklam eller mot program som bekostas av annan än programföretag,
4. föreskrift om skyldighet att på begäran av myndighet sända meddelande till allmänheten, och
5. föreskrift om skyldighet att sända redogörelse som avses i 7 § andra stycket.

7 §[4]

För granskning av radioprogram som förekommit i rundradiosändning finnes radionämnden. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om nämndens verksamhet.	*Radionämnden granskar om programföretags rätt på grund av tillstånd enligt 5 § första eller andra stycket har utövats i enlighet med 6 § och avtalet mellan regeringen och företaget.* Regeringen meddelar närmare bestämmelser om nämndens verksamhet.
Om det *föreskrives* i *avtalet* mellan regeringen och programföretag skall *programföretaget* sända redogörelse för beslut av radionämnden, *vari programföretaget* förklarats ha brutit mot bestämmelser i denna lag eller i avtalet mellan regeringen och *programföretaget.*	Om det *föreskrivs* i *avtal* mellan regeringen och programföretag skall *företaget* sända redogörelse för beslut av radionämnden, *i vilket företaget* förklarats ha brutit mot bestämmelser i denna lag eller i avtalet mellan regeringen och *företaget.*

8 §

Myndighet eller annat allmänt organ får *ej* i förväg granska eller föreskriva förhandsgranskning av *radioprogram* och ej heller förbjuda radiosändning *eller trådsändning* på grund av dess innehåll.	*Myndigheter och andra allmänna* organ får *inte* i förväg granska eller föreskriva förhandsgranskning av *radiosändningars innehåll* och ej heller förbjuda *en* radiosändning på grund av dess innehåll. *Detsamma gäller i fråga om trådsändningar.* *I fråga om trådsändningar för offentlig förevisning av filmer och videogram gäller dock sådant förbud som avses i första stycket endast om* *1. sändningen är en vidaresändning av en rundradiosändning eller*

[4] Senaste lydelse 1978:476.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	av en sändning från en satellit i fast trafik eller
	2. sändningen är en egensändning som också sker till bostäder med stöd av tillstånd enligt 5 § andra stycket eller i enlighet med bestämmelserna i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.
	Med vidaresändning och egensändning förstås i denna paragraf detsamma som i lagen om lokala kabelsändningar.
Bestämmelserna i första *stycket hindra ej* förhandsgranskning eller sändningsförbud i fråga om bild som återger Sverige eller del därav och som innehåller upplysning av betydelse för rikets försvar.	Bestämmelserna i första *och andra styckena hindrar inte* förhandsgranskning eller sändningsförbud i fråga om bild som återger Sverige eller del därav och som innehåller upplysning av betydelse för rikets försvar.
	I fråga om andra trådsändningar för offentlig förevisning av filmer och videogram än sådana som avses i andra stycket gäller föreskrifterna i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.

10 §[5]

Till böter eller fängelse i högst ett år *dömes* den som	Till böter eller fängelse i högst ett år *döms* den som
1. innehar eller använder radiosändare utan att ha tillstånd enligt 2 § första stycket eller använder radiosändare i strid mot villkor som föreskrivits vid meddelande av sådant tillstånd,	
2. innehar ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare utan att ha erhållit tillstånd enligt 2 § första stycket,	
3. uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter eller upplåter radiosändare, ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare i strid mot bestämmelsen i 2 § tredje stycket,	
4. sänder radioprogram *i rundradiosändning* utan *att inneha* tillstånd *till sådan sändning*, eller	4. sänder radioprogram utan *erforderligt* tillstånd, eller
5. bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 4 § andra stycket om det ej är fråga om radiosändare eller mottagare på örlogsfartyg, militärt luftfartyg eller militärt motorfordon.	
Sändare som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt första stycket 4 och radiosändare, ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare	Sändare som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt första stycket 4 och radiosändare, ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare

[5] Senaste lydelse 1978:476.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
som varit föremål för brott enligt första stycket 1, 2 eller 3 kan förklaras förverkad. Bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken *äga* därvid *tillämpning*.	som varit föremål för brott enligt första stycket 1, 2 eller 3 kan förklaras förverkad. Bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken *skall* därvid *tillämpas*.

Om ansvar för den som bryter mot 2 § andra stycket finns bestämmelser i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Sådan rätt att sända radioprogram i rundradiosändning, som har givits med stöd av 5 § första stycket i dess äldre lydelse, gäller som om tillstånd meddelats enligt 5 § första och andra styckena i den nya lydelsen.

2 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § förordningen (1959: 348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
I fråga om offentlig förevisning av biograffilm (biografföreställning) och offentlig förevisning av videogram skall, utöver vad eljest finnes föreskrivet, gälla vad nedan stadgas.	
Denna förordning gäller dock inte i fråga om radiosändning *eller trådsändning. Med radiosändning och trådsändning avses detsamma som i radiolagen (1966: 755).*	Denna förordning gäller dock inte i fråga om radiosändning. *Den gäller inte heller i fråga om trådsändning, om* *1. sändningen är en vidaresändning av en rundradiosändning eller av en sändning från en satellit i fast trafik eller* *2. sändningen är en egensändning som också sker till bostäder med stöd av tillstånd enligt 5 § andra stycket radiolagen (1966: 755) eller i enlighet med bestämmelserna i lagen (1985: 677) om lokala kabelsändningar.* *I förordningen förstås med radiosändning, rundradiosändning och trådsändning detsamma som i radiolagen. Med vidaresändning och egensändning förstås detsamma som i lagen om lokala kabelsändningar.*

Vad som i förordningen föreskrivs om biografföreställning skall också gälla offentlig förevisning av videogram. Vad som föreskrivs om film skall, med undantag av bestämmelserna i 6 § 1 mom. andra stycket 2 och 3 samt 3 mom., också gälla videogram.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Senaste lydelse 1985: 990.

3 Förslag till

Lag om ändring i radioansvarighetslagen (1966: 756)

Härigenom föreskrivs att 1 § radioansvarighetslagen (1966: 756) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
Denna lag gäller yttrandefriheten i ljudradio- och televisionsprogram (radioprogram) som svenskt programföretag får sända med stöd av 5 § *första stycket* radiolagen (1966: 755).	Denna lag gäller yttrandefriheten i ljudradio- och televisionsprogram (radioprogram) som svenskt programföretag får sända med stöd av *tillstånd enligt* 5 § *första eller andra stycket* radiolagen (1966: 755).

Bestämmelsen i 5 § andra stycket är tillämplig även på meddelande för offentliggörande i program som anordnas av utländskt programföretag samt anskaffande av uppgifter och underrättelser för sådant offentliggörande. Bestämmelserna i 2 § första stycket samt 4, 5 och 7–9 a §§ äro ej tillämpliga på program eller del av program som består i direktsändning av dagshändelse eller av sådan gudstjänst eller offentlig tillställning som anordnas av annan än programföretaget.

I frågor, som ej behandlas i denna lag eller i bestämmelse som meddelats med stöd av lagen, gäller vad som föreskrives i annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Senaste lydelse 1978: 477.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978: 487) om pliktexemplar av skrifter och ljud- och bildupptagningar

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1978: 487) om pliktexemplar av skrifter och ljud- och bildupptagningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	11 §
Av upptagning av ljudradio- och televisionsprogram, som har sänts av sådant programföretag som *avses i 5 § första stycket* radiolagen (1966: 755), skall programföretaget lämna ett pliktexemplar till arkivet för ljud och bild.	Av upptagning av ljudradio- och televisionsprogram, som har sänts av sådant programföretag som *har sändningsrätt på grund av tillstånd enligt 5 § första eller andra stycket* radiolagen (1966: 755), skall programföretaget lämna ett pliktexemplar till arkivet för ljud och bild.

Pliktexemplar enligt första stycket skall utgöras av upptagning, som programföretaget enligt särskilda föreskrifter skall göra för att säkerställa framtida bevisning om innehållet i program. Pliktexemplaret skall lämnas inom en månad från den dag då programföretagets skyldighet att bevara upptagningen enligt dessa föreskrifter upphörde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	
Denna lag gäller inte	Denna lag gäller inte
1. offentliga förevisningar av biograffilm eller videogram som *avses* i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.,	1. offentliga förevisningar av biograffilm eller videogram som *omfattas av kravet på förhandsgranskning* i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m. m.,
2. sändningar av televisionsprogram som sker med stöd av 5 § första eller *tredje stycket* radiolagen (1966:755) eller med stöd av tillstånd enligt lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.	2. sändningar av televisionsprogram som sker med stöd av *tillstånd enligt* 5 § första eller *andra stycket* radiolagen (1966:755), *med stöd av 5 a § första stycket radiolagen* eller med stöd av tillstånd enligt lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Lagen omtryckt 1986:18.

Lag om ändring i lagen (1981: 508) om radiotidningar

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 4 §§ lagen (1981: 508) om radiotidningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[2].	
En radiotidning enligt denna lag föreligger om följande villkor är uppfyllda:	
1. Radiotidningen skall vara ett radioprogram som är avsett för synskadade.	
2. Radioprogrammet skall sändas i rundradiosändning.	2. Radiotidningen får innehålla endast a) en version av en sådan allmän nyhetstidning som trycks, har dagspresskaraktär och ges ut här i landet (förlaga) eller b) dels en version av en förlaga, dels en sammanställning av material ur samma förlaga och ur ytterligare en eller flera förlagor, av vilka versioner sänds som radiotidningar.
3. Radiotidningen får innehålla endast a) en version av en sådan allmän nyhetstidning som trycks, har dagspresskaraktär och ges ut här i landet (förlaga) eller b) dels en version av en förlaga, dels en sammanställning av material ur samma förlaga och ur ytterligare en eller flera förlagor, av vilka versioner sänds som radiotidningar.	
I denna lag förstås med radioprogram *och rundradiosändning* detsamma som i radiolagen (1966: 755).	Med radioprogram *avses* detsamma som i radiolagen (1966: 755).
2 §[3]	
Radiotidningar får inte sändas utan tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.	Radiotidningar får inte sändas *i rundradiosändning eller i trådsändning som når fler än 75 bostäder* utan tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1983: 495.
[2] Senaste lydelse 1985: 385.
[3] Senaste lydelse 1983: 495.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Med rundradiosändning och trådsändning avses detsamma som i radiolagen (1966:755).
4 §[4]	
Radiotidningarna skall helt eller delvis återge texten i förlagorna. Sändning av annonsmaterial får endast ske om ljudet är förvrängt eller innehållet kodat. Om en radiotidning inte återger all redaktionell text i en förlaga, får högst hälften av sändningstiden vid ett sändningstillfälle användas för annonsmaterial.	*I fråga om sådana radiotidningar som sänds med stöd av tillstånd enligt 2 § gäller följande.* *1.* Radiotidningarna skall helt eller delvis återge texten i förlagorna. *2.* Sändning av annonsmaterial får endast ske om ljudet är förvrängt eller innehållet kodat. *3.* Om en radiotidning inte återger all redaktionell text i en förlaga, får högst hälften av sändningstiden vid ett sändningstillfälle användas för annonsmaterial. *4.* Utöver material som förekommer i förlagorna får radiotidningarna endast innehålla uppgifter om hur materialet i sändningarna disponerats.
Utöver material som förekommer i förlagorna får radiotidningarna endast innehålla uppgifter om hur materialet i sändningarna disponerats.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Ett tillstånd som har meddelats med stöd av äldre föreskrifter gäller som om tillståndet meddelats för rundradiosändning och trådsändning enligt 2 § i den nya lydelsen.

[4] Senaste lydelse 1985:385.

7 Förslag till

Lag om ändring i närradiolagen (1982: 459)

Härigenom föreskrivs att 1 § närradiolagen (1982: 459) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
I denna lag finns föreskrifter om rätt för vissa sammanslutningar att sända närradio. Med närradio avses *radiosändningar av ljudradioprogram i rundradiosändningar med begränsad räckvidd.*	I denna lag finns föreskrifter om rätt för vissa sammanslutningar att sända närradio. Med närradio avses *rundradiosändningar med begränsad räckvidd av ljudradioprogram.*
I lagen förstås med *radiosändning*, rundradiosändning, radiosändare och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966: 755).	I lagen förstås med rundradiosändning, radiosändare och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966: 755).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Senaste lydelse 1985: 597.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1985: 677) om lokala kabelsändningar

Härigenom föreskrivs att 1, 2, 4 och 22 §§ lagen (1985: 677) om lokala kabelsändningar[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
I denna lag finns föreskrifter om *trådsändningar av radioprogram i lokala rundradiosändningar* (lokala kabelsändningar).	I denna lag finns föreskrifter om *lokala trådsändningar av radioprogram som når fler än 75 bostäder* (lokala kabelsändningar).
2 §	
I lagen förstås med radiosändning, trådsändning, *rundradiosändning* och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966: 755). Vidare förstås med	I lagen förstås med radiosändning, trådsändning och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966: 755). Vidare förstås med

kabelnät: anläggning för lokala kabelsändningar,

kanal: det genom frekvensangivelse eller på annat därmed jämförligt sätt särskilt bestämda utrymme i ett kabelnät som behövs för sändning av radioprogram,

programkanal: det samlade utbud av radioprogram som under en gemensam beteckning sänds i en kanal,

vidaresändning: samtidig och oförändrad återutsändning av en sändning,

satellitsändning: vidaresändning av programkanaler från satelliter i fast trafik,

egensändning: sändning av annat slag än vidaresändning.

4 §	
För lokala kabelsändningar krävs tillstånd om det inte är fråga om *1.* vidaresändningar *enligt 5 § tredje stycket* radiolagen (1966: 755) eller *2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än cirka femtio bostäder.*	För lokala kabelsändningar krävs tillstånd om det inte är fråga om vidaresändningar *med stöd av 5 a § första stycket* radiolagen (1966: 755).
22 §	
Satellitsändningar och egensändningar får inte förekomma i samma kanal eller i en kanal i vilken vidaresändningar *enligt 5 § tredje*	Satellitsändningar och egensändningar får inte förekomma i samma kanal eller i en kanal i vilken vidaresändningar *med stöd av 5 a §*

[1] Lagen omtryckt 1985: 1056.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
stycket radiolagen (1966: 755) förekommer. Ett lokalt kabelsändarföretag och envar som har fått sändningsrätt genom upplåtelse skall bedriva sina egensändningar i särskilda kanaler.	*första stycket* radiolagen (1966: 755) förekommer. Ett lokalt kabelsändarföretag och envar som har fått sändningsrätt genom upplåtelse skall bedriva sina egensändningar i särskilda kanaler.

Egensändningar inom ett tillståndsområde får inte innehålla vidaresända radioprogram som vid samma tillfälle vidaresänds inom ett annat tillståndsområde utanför kommunen eller det större tillståndsområde som kabelnämnden kan ha fastställt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

9 Förslag till

Lag om ändring i lotterilagen (1982: 1011)

Härigenom föreskrivs att 18 § lotterilagen (1982: 1011) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
18 §	
Utan tillstånd får i samband med utgivande av tryckt periodisk skrift eller i samband med rundradiosändning anordnas lotteri, varigenom utses pristagare som har deltagit i en tävling som har anordnats i skriften eller i *rundradiosändningen*, under förutsättning	Utan tillstånd får i samband med utgivande av tryckt periodisk skrift eller i samband med rundradiosändning *eller trådsändning som sker med stöd av tillstånd av regeringen eller kabelnämnden* anordnas lotteri, varigenom utses pristagare som har deltagit i en tävling som har anordnats i skriften eller i *sändningen*, under förutsättning
1. att det som villkor för deltagande i lotteriet inte fordras att skriften innehas eller att insats erläggs samt	1. att det som villkor för deltagande i lotteriet inte fordras att skriften innehas eller att insats erläggs samt
2. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor.	2. att värdet av högsta vinsten uppgår till högst 500 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.